

[Havet är djupt, det växlar färg och tycks andas. Tur att havet finns, för ibland går det flera dagar här utan att nånting händer och då tittar vi ut över fjorden som blir blå, blir grön och sen mörknar som världsundergången. Men om det är sant att stillaståndet är fartens dröm borde vi kanske öppna ett hälsohem för sönderstressade stadsbor, och då tänker vi inte bara på Reykjavik, utan London, Köpenhamn, New York, Berlin: *Kom till platsen där inget händer, inget rör på sig utom havet, molnen och fyra hemmakatter*. Annonser skulle inte vara helt sanningsenliga, men när är väl annonser det? Den som jobbar med annonser måste kunna övertyga oss om att det onödiga är viktigt, och det går oerhört bra ty vårt liv fylls på om och om igen av onödiga grejer och värdelösa stunder: bekvämligheterna över-svämmar oss, det är nätt och jämt att huvudet sticker upp.

Förr i världen var folk mer rädda för bristen än för nånting annat, hunger, fattigdom, köld, de drömde om trevliga saker, mindre slit, färre strapatser, att få tid över för sig själv, de jobbade och slet ut sig, bodde i mörka och ibland

fuktdrypande hus, det var långt till doktorn, ännu längre till studier, de dog i förtid, fick för få njutningsstunder, livet gick ut på att hanka sig fram. Men du vet ju hur det är idag, vi har allt som våra förfäder drömde om, livet är avsevärt längre, vår hälsa är bättre, vi känner inte till hungern, den märker vi bara när vi bantar eller hamnar i en trafikstockning, vi bekymrar oss för kroppsbyggnaden, förstorar eller förminskar bröstet, slåss mot flinten, går i ljusterapi, vi drömmer om raka tänder och vill lära oss fler matrecept, många jobbar för mycket och för karlarna beror lemmens storlek på arbetstidens längd. Vi har det nådigt men mår ändå inte bra för vad ska vi göra med alla dessa dagar, själva livet, det är en tankenöt att klara ut: Varför lever vi? Men stranden är åtminstone vacker här, den böjer sig i en båge, knappa kilometern lång, det är rogivande att stå där och titta på nånting som är större än en själv. Havet är evigt, står det nånstans, det är tyvärr rena rama struntpratet, allt förändras, solen dör, haven torkar ut, stormen glöms bort, men i jämförelse med människolivet är havet förvisso evigt. Och för knappt trettio år sen hade vi också på känn att Sovjetunionen och Förbundet, alla konsumentföreningars moder, var eviga. Konsumentföreningen var världens medelpunkt, den drev affären, Lagret, macken, kiosken, slakteriet, bönderna satte in allt och tog ut det i livsmedel, foder-tillägg, diesel, stängselrullar, julklappar, påskägg, såg aldrig till en peng utom när nån behövde gå till tandläkaren. Det var stillaståndets tid, ett jävla kvävande lugn och bakom allt fanns Framstegspartiet, vårt alfa och omega, vi trodde

att det aldrig skulle förändras och där var vi rejält ute och cyklade. Märkligt hur allt förändras till slut, järnridån, svartvit teve, skrivmaskiner, när upphör denna utveckling, du behöver inte svara på detta, vi tänker bara högt för nu förändras allt så snabbt att den som blinkar förlorar kontakten med världen. Men det var inte förrän Förbundet gick omkull, murket inuti som USA i våra dagar, den genomträngande doften av förruttnelse förs hit över havet av envisa västanvindar, som vi uppmärksammade Konsumentföreningens enorma makt. Man märker inte av de tyngsta bojorna förrän de lossas.

Men här på byn bor det en man som tänkte föga på tidens gång, på hur allt förändras, han heter Jonas och målade plåthuset åt Astronomen. Jonas kan förvandla världen med målarpenslar, han förvandlade ett hus av korrugerad plåt till en natthimmel.]

Tårar har samma form som roddbåtar

Jonas är mager och tunn, strax under medellängd, han är ömtålig, klampa inte för hårt för då går han sönder. Jonas växte upp så långsamt och stilla att vi långa stunder helt glömde bort honom, sa ingenting självmant, svarade helst med enstaviga ord och rösten var en garntåt, smal men tidigt med en anstrykning av mörker och slets ofta itu. Det gick inget vidare i skolan, lärarna brydde sig sällan om att fråga honom inför klassen, än mindre kalla fram honom till svarta tavlan, han sov dåligt veckorna innan ett prov, kräktes två gånger över skrivsalsbänken och en gång svimmade han. Jonas fick inga vänner men heller inga ovänner, barnen retade honom nästan aldrig, kanske därför att han var son till Hannes, kraftkarl och polis här i byn, men ändå mest på grund av att Jonas utstrålade en sån tillbakadragenhet att också barnen blev generade i hans närvaro, men åren gick. Jonas satt invid skolväggen, tittade på när de andra barnen stojade, detta var på sjuttio- och åttiotalet, han såg på sina händer, så tunna att ljuset gick rätt igenom dem.

Han slutade i skolan vid fjorton års ålder.

Då växte de jämnåriga ryckvis men Jonas stod stilla. Flickorna fick bröst, en mjuk böj kring midjan, drifterna härjade inuti pojkarna, de var en galen hjord av råmande tjurar, de drämde i väggarna, ropade upp mot himlen och fick stånd ifall en flicka hostade. Jonas verkade inte uppleva nånting liknande, han pressade sig allt hårdare mot skolväggen och slutade sen helt att gå dit, stängde in sig på sitt rum. Hannes blev tvungen att bryta upp dörren, muta, svära, hota och tigga men sonen gick aldrig mer till skolan. Grabben är idiot, sa några. Hannes pratade med förmanen på Mjölkcentralen, de var goda vänner och på slaget nio en måndag i februari kom Jonas till arbetet, håll i kvassten, sa förmanen och instruktionerna var inte mer invecklade än så. Detta var en bit in på åttioalet, inte långt tills Berlinmuren skulle rivs och bitarna sen säljas som souvenirer, människan har en enastående förmåga att förvandla skräck, död och förtvivlan till hårda slantar.

Jonas har alltid haft en ovanlig lyster i huden, som en glödlampa i mörkret, stå här bredvid mig så jag kan läsa, sa hans pappa när strömmen gick under vinterkvällarna på den tid när det ännu var ordentligt väder och byarna slumrade under snötäcket. Men trots sin nästan outhärdliga blyghet sågs Jonas aldrig rodna, blev bara ännu blekare när han blev generad och vi var jätterädda för att han helt skulle förenas med dagsljuset och försvinna. Men två månader efter att Jonas börjat på Mjölkcentralen syntes han rodna för första gången, och det utan synbar anledning; några av

flickorna, och till och med några av kvinnorna, lät blicken vandra neråt och drog sina slutsatser. Förmanen blev så till sig att han ringde till Hannes som lagade kyckling den kvällen, stekte pommes frites, gav sin son en halv öl och sig själv fem och en halv, nu är det fest! sa han. Jonas fattade inte ett smack men smuttade på ölen och blev full, du behöver då inte mera än en fågel, sa Hannes och skrattade och då fick pojken ett oerhört vackert uttryck i ansiktet, han öppnade munnen och började berätta om isländska heddfåglar, talade utan avbrott i en timme, med en iver som han aldrig tidigare visat. Hannes lyssnade, först häpen, sen hänförd över de noggranna, ibland känslolösa beskrivningarna, övertygad om att föreläsningen var ett tecken på driftliv, nu skulle pojken äntligen bli man. Nästa dag vågade förmanen sig på att ge Jonas en ny arbetsuppgift, det var en vägg som behövde målas, visserligen alltid dold av staplade varor och sällan synlig, men förmanen är noga och vet att det som är dolt också behöver omvårdnad. Han ledde fram pojken till väggen som är tre gånger tre meter, pekade på en målarfärgsburk och en pensel, förklarade att vi också måste ägna oss åt det som inte syns, ett dagsverke för dig, la han försiktigt till, var hela tiden som på nålar på grund av pojkens blyghet. Kvassten då? Ställ den mot väggen där borta. Ska jag måla hela väggen? Lämna inga tomrum, sa förmanen, det finns mera färg i magasinet om det behövs, men den här burken torde räcka. Han klappade vänskapligt pojken på axeln, gick därifrån så långsamt han förmådde, hastiga rörelser kan rubba Jonas cirklar, han gick

in på sitt tjänsterum, torkade svetten ur pannan, klarar han av det här, frågade nån, ja, ja, pojken håller på att bli man, snart börjar han kolla på tjejer, men vi ska ändå inte störa.

Det var nästan mitt på dagen när förmannen vågade se efter hur det gick för Jonas. Pojken stod blick stilla bland några färgburkar och tittade rakt framför sig. Förmannen stirrade länge på väggen, gick sen bort till Jonas som var röd om kinderna och blank på ögonen, efter detta har det aldrig ens fallit nån in att stapla upp varor framför väggen. Förmannen placerade ut två bord och några stolar framför, där sitter folk på rasterna eller när de behöver fundera, lugna ner sig, återfå koncepterna, de sörplar kaffe och tittar på bilden, på den röda solen som täcker halva väggen och ungefär sextio hedfåglar som verkar komma flygande rakt ut ur den, deras konturer är lite klumpiga men fåglarna ändå så levande att det om tystnaden är djup hörs vingslag inifrån väggen.

TVÅ

En gång fanns det så mycket oskuld i världen att det räckte att låta poliserna jobba deltid här i byn, det var kanske kortare väg till himlen då och längre till helvetet. Framstegspartiet hade makten på landsbygden, de bestämde över Konsumentföreningen som höll samman bygden och höll bonnläpparna på plats, tänkte åt oss och gjorde sitt bästa för att allt skulle bli vid det gamla, det har alltid gått bra att härska över dem som inte rör sig ur fläcken. Men kanske

det där har förändrats för under de senaste åren har det varit så mycket liv och rörelse att vi inte längre orkar tänka, all kraft går åt till att hålla sig fast så att man inte slungas ut i tomheten. Men har du lagt märke till att en människas kärna ofta är dold för insyn, att den ligger under ytan och kanske aldrig kommer fram i dagsljuset? Det står ingensans att läsa i offentliga handlingar att även om Hannes huvudsyssla var snickare var polisuniformen hans liv och glädje. Det här är inte jag, tänkte Hannes när han spände på sig snickarbältet varje måndagmorgon, grep efter sågen, förbannade vår laglydighet och tillät sig att drömma om en mörkare tid med brottslighet när han skulle kunna hänga upp snickarbältet och ta på sig uniformen varenda dag.

Hannes var mer karl än de flesta, 193 centimeter över havet, breda skuldror, kraftiga armar, inte en gnutta fett, när han rörde sig kom man att tänka på ett stort kattdjur. Han hade inte sin överman i slagsmål, armarna verkade vara gjorda av stål, han drack mer än vi andra, det hade han gjort sen unga år, vilket framstod som naturligt, han härstammade ju från trollen. Kvinnorna drogs till Hannes, han hade en stark blick, såg sig omkring likt en fyr. De tänkte: Jag överger man och barn för en natt med honom. Två syst-rar, enormt vackra, jagade honom i många år, du kan få oss bägge, sa de, bo med oss två, du kan också ha användning för två kvinnor, vi är mycket påhittiga, och då talar vi inte om matlagning, men så gifte han sig med Bára och då blev vi förvånade, hon som är så finlemmad med ljus kring pannan, kropp som en blomsterstängel, sa gamlingarna om

henne. Hon hade flyttat till stan och läst på universitetet, men inte för att lära sig allt om finlemmade växter så som vi hade förväntat oss, utan geologi, ville lära sig allt om jordbävningar, vulkanutbrott, om de fruktansvärda krafterna. Hon var en duktig student och hade blivit en utmärkt geolog, men på en av påskfesterna här på Föreningsgården såg hon Hannes ge sig in i ett slagsmål, en aktiv vulkan, tänkte hon, och två år senare föddes Jonas. Bára hade just blivit färdig med sin kandidatexamen när han kom, hon hade tänkt sig att jobba som lärare på skolan här i tre år och sen ta upp studierna igen, med specialinriktning på vulkaner, specialinriktning på dig, sa hon ibland till Hannes, men en dag la vi märke till att ljuset hade börjat avta runt hennes huvud. Den gamle doktorn, han som kunde brottstycken av latin, förmådde ingenting göra, det var tarmcancer, djävulens blomma, hon försämrades hastigt, bleknade, blev till ingenting. Hannes höll i henne med alla krafter men mot döden förmår människan intet, världens ljus slocknade och Hannes förlorade en hustru, en treårig son en mor och vi det bästa och mest finlemmade som våra ögon skådat. Det finns minsann plats för mera rättvisa här i världen.

Och nu var det bara de två kvar.

Pojken var så lik sin mor till utseendet att Hannes inte tordes röra vid honom, gubben min, sa han och stoppade händerna i fickorna. Så gick åren. Far och son levde i varsin värld, pratade inte mycket men gillade att titta på teve tillsammans, sitta tillsammans vid matbordet, lyssna på radio-

följetongen eller regnet och titta ut över fjorden, de bodde i ett av de gamla trähusen som står precis ovanför den bågformiga stranden. Men av och till, och då vanligtvis framåt kvällen en torsdag med sex eller sju veckors mellanrum, installerade Hannes sig i husbondefåtöljen, ropade på sin son och sa: Kom nu hit med den helige Hallgrímur. Då visste Jonas att det stundade fyra eller fem dagar och lika många nätter tunga av superi.

Hur ofta hade han inte sett sina armar sträckas upp efter Hallgrímur Péturssons samlade dikter i den svarta tunga bokhyllan: *Psalmer och dikter* i två band från 1887–1889, *Dikter och visor* från 1945 i ett band och Magnús Jónssons tvåbandsbiografi över diktaren. Först ljuder Hannes kraftiga stämman, sen sträcker sig Jonas händer upp mot hyllan, hans minne är fullt av hans egna händer. Han växte långsamt, behövde långt upp i åren en stol för att komma åt böckerna, de små händerna greppade bokryggen, sen kånkade han dem över finrumsgolvet bort till Hannes som satt i husbondefåtöljen med en filt över sig, rågröd med leverpastej, torr fisk och en flaska vodka på ett litet sidobord. En ständigt upprepad refräng i Jonas minnen, som ett collage eller en filmsnutt som rullar igång inne i huvudet, händerna blir större, han behöver inte längre använda en stol men böckerna är fortfarande lika tunga, vägen över finrumsgolvet blir inte kortare, i vrån sitter Hannes och åldras. Många kvinnor skulle önska sig händer som Jonas, de påminner om fjärilsvingar, ljuset skiner igenom dem. Pojken är finlemmad som Bára men utan hennes bestämdhet och

ljusa sinnelag, hon var finlemmad och stark men Jonas var så ömtålig att vi befarade att han inte skulle klara av livets tyngd. Men livets form är sannerligen märkunderlig. För vissa verkar ett slags inre smärta vara tillvarons varp och då spelar armstyrkan ingen roll, hur mycket man än tränar, lyfter skrot, eller hur ofta man än springer 15 kilometer, för människan besegrar inte mörkret, springer inte ifrån skuggorna, kommer inte undan förstämningen som är svart och grå och skoningslös. En kväll säger Hannes till sin son: Inget skulle bereda mig större glädje, ja det skulle göra mig lycklig, om du toge över uniformen när min tid är all och bleve en man, då skulle jag inte ha levat förgäves, det skulle lindra mina plågor var än Herren över änglarna och himlen finner för gott att låta mig uppleva dem.

Detta var tidigt en kväll i november, fyra eller fem dygn efter att Jonas hade hämtat den helige Hallgrímur till sin far, två tomma vodkafaskor inne i köket, omkring tre dusin ölburkar. Hannes hade som vanligt inte sovit mycket, läst Hallgrímur, lyssnat på Megas, Cat Stevens, på Elvis Presley, hade hållit tal för sin son med smort munläder, Jonas jobbade kvar på Mjölcentralen, det var utmärkt, han lutade sig mot kvasten, livade ibland upp omgivningen med fågelbilder, hade gott om tid att tänka, höll sig hemma efter arbetstidens slut, inne på sitt rum, läste om naturen, läste om fåglar, tecknade, stängde ofta dörren om sig men aldrig medan hans far drack, då stod den på vid gavel och rummet fylldes av Hannes mörka mummel.

Det skulle bereda mig lycka, upprepade Hannes, och då

var det nästan midnatt. Jonas borstade tänderna, var oerhört noggrann, det är han alltid, kissade, tvättade sig, gick ut och önskade god natt. Hannes tittade upp, lyfte sitt huvud, sitt grovhuggna huvud, god natt min son, god natt för alltid, låt aldrig skuggorna få tag i dig, nej pappa, Jonas gick in till sig, somnade av mumlet från finrummet, han hade sin röda pyjamas på sig. Vaknade tidigt nästa morgon, rummet låg i dunkel, han såg på klockan, den var sju, två timmar tills han skulle vara på jobbet, gott om tid att läsa i en amerikansk zoologs självbiografi som i trettio år haft för vana att under en månad varje år vandra igenom en viss trakt, Amerikas skogar, Klippiga bergen i Kanada, Alaskas vildmarker, Amazonas, Indien, Madagaskar, men gjorde en enda gång avsteg från den vanan och seglade då mellan öarna i Stilla havet på en liten skuta, Jonas befann sig i det kapitlet. »Ibland är havet så blått«, skrev zoologen, »att jag är säker på att jag är död och att båtens för klyver himlen.« Jonas log brett av förväntan, sträckte sig efter lampan, tände och såg då att dörren till hans rum hade stängts under natten och att ett stort kuvert satt fasttejpats nedanför handtaget. Jonas steg upp ur sängen, hämtade kuvertet, »Till min son« stod det utanpå. Jonas satte sig på sängkanten, hjärtat rusade, han slet upp kuvertet, han läste:

Käre son, gör mig den tjänsten att inte gå in i finrummet. Om du hyser någon som helst respekt för mig, eller någonsin gjort det, då lyder du denna min sista önskan. Jag försökte så gott jag kunde, men nu

har jag resignerat inför skuggorna inne i mitt huvud.
För mig är världens skönhet borta.

Alla skogens kvistar knäcktes,
Kallvind drog och solen släcktes,
Intet stod när brisen bräcktes,
Borta allt, jag går bland gråt,
Lyss till fager fåglalåt;
Dagen dog när klandret kläcktes,
Kräks och fåglars ångst:
Ej blev rik min tankas fångst.

Skuggorna har besekrat mig. Jag har kämpat emot, samlat all min styrka och mannakraft, striden pågick länge men nu är mina krafter uttömda. Jag har inte varit tillräckligt god mot dig, förlåt mig, jag ville bara ditt bästa. Gå inte in i finrummet för jag hängde mig i natt. Du får inte se mig på det viset, det är en förfärlig syn att skåda en hängd, och dubbelt värre om det är ens far. Den bilden skulle bränna sig fast i ditt medvetande och brinna där hela ditt liv, det önskar jag ej, så gå icke in i finrummet. Ge dig genast av, men kom ihåg att först kläda på dig, det går inte alls an för en karl att visa sig bland folk i röd pyjamas. Klockan är nu tjugo minuter över fyra, fem timmar sedan jag senast drack en droppe, endast uslingar tar sig av daga i berusat tillstånd. Nu är jag spik nykter. Du sover fridfullt inne på ditt rum, med halvöppen

mun. Jag stod nyss en lång stund bredvid dig och betraktade dig. Jag tog farväl. Du är en vacker gosse, ändock hade jag föredragit att du varit man. Men du är min son. Jag ger mig av och du är det enda jag lämnar kvar i människornas värld. Var stark! Vik dig inte, aldrig! När gråten ansätter dig, vilket den kommer att göra, detta är ingen vanära, då skall du ge dig ut och springa. Inget rensar tankarna och lugnar nerverna bättre. Men kom ihåg att du kan springa av dig gråten, men inte skuggorna. Läs nu denna sista hälsning till slut, kläd sedan på dig, hav ett anständigt yttre (tag inte den apelsingula skjortan), gå sedan ut och bege dig raka vägen till häradshövdingen Gudmundur och Sólrún. Det ligger ett brev till dem i hallen. Giv det till dem men berätta först vad som inträffat, var frimodig och undvik all känslsamhet, den berövar dig herravälde och hållning. Gudmundur och Sólrún vet vad som ska göras, lita du på dem men se noga till att repet jag nyttjar bliver förstört. Det bådars illa att spara eller använda till annat, därav följer skuggor, eventuellt död.

Nu ger jag mig av för att möta din mor. Jag vet inget bättre än hon, hon hade förtjänat något mer och mycket bättre men ingen råder över ödets makter. Först måste jag emellertid ta mitt straff för uppgivelsen. Jag skall försöka stå rakryggad inför den domen. Jag vet alls inte vari straffet skall bestå och hur lång tid det tar, en dag eller tusen år? Jag över-

vägrade att åka och fråga Jóhannes om den saken, dylikt diskuterar man ej per telefon, men det är för sent att ge sig av någonstans, när beslutet väl är fattat. Jag kommer ju också att få besked inom kort. Visa styrka, och var mer än jag.

Din far, Hannes Jónasson

Jonas läste brevet långsamt, fingrade på varje ord likt en man som famlar efter riktmärken i mörkret eller inne i en svart säck, läste Hallgrímurs strof många gånger, stannade upp länge vid ordet fåglalåt, kände värmen som strömmade ut från det, reste sig, öppnade dörren, rummet ligger i ena ändan av huset och korridoren framför honom, en hundra mil lång vandring, matrummet på enormt avstånd med bokhyllor längs väggarna. Det tog Jonas ett halvt liv att ta sig hela den vägen.

En timme senare begav sig Jonas iväg till Gudmundur och Sólrún. Han hade sett sin far hänga i snöret, den kullvälta pallen, han stod där i den röda pyjamasen medan den ljumma urinen strömmade nerför de spinkiga benen och ner i den ljusa melerade finrumsmattan. Hannes hade knappast gillat detta, vare sig urinen eller den röda pyjamasen, nu är det bara nallebjörnen som fattas, sa Hannes när han såg Jonas i den för första gången. Jonas försökte torka upp det blöta, utplåna fläcken, han bryggde kaffe, bredde en leverpastejsmörgås, klunkade i sig två glas mjölk, sörp-lade i sig en kopp kaffe, ställde ner ännu en full kopp i

finrummet, gick in i badrummet, blötte en tvättvante, höll den två i den och tvättade könsorgan och ben, satt en bra stund på badkarskanten och stirrade rakt ut i luften, reste sig sen, rakade sig med Hannes hyvel, tog fram kläder, inte den apelsingula skjortan, gick ut i finrummet, tittade länge på sin far som hängde tung och livlös ovanför finrumsgolvet, som en sol som fallit samman och förvandlats till en mörk klippa.

TRE

Vi ligger begravna lite hur som helst över hela trakten, som du minns finns det ingen kyrkogård här, det har det aldrig funnits och alltid är det osäkert var vi hamnar, det beror på vilken präst vi får tag i. Det är sämst att dö mitt i sommarn, inte för fågelsångens och ljusets skull, utan därför att då är det höbärgning, prästerna är jordbrukare vid sidan av sitt kall och avskyr att behöva avstå från fint torkväder för en död ortsbos skull. Men Hannes lämnade denna värld av skugga och ljus tidigt om vintern, skare överallt, världen vit som änglavingar och inget problem att få tag på en präst, Jonas kunde vända sig österut, söderut och norrut men inte västerut för där ligger havet. Han ringde till prästen i söder, Jóhannes, givetvis ställde han upp, han och Hannes hade varit vänner, begravningen var välbesökt. En vacker dag, himlen en putsad nysilverbricka, bergen så vita att de förenades med drömmarna. Jóhannes höll ett inspirerat griftetal över sin kamrat, nu har skuggorna smultit i ditt

huvud, smärtorna har gett vika och du befinner dig i ett ljus så starkt att inget jordiskt språk kan beskriva det. Detta ljus är också själva gudomen. Detta ljus är det eviga livet. Vi som är här och saknar dig, ja vi som ännu släpar oss fram i jordelivets svaga halvdager, ber att din förbrytelse inte må dömas alltför hårt, din smärta var stor, skuggorna svarta. Vi tillåter oss att lita på den eviga nåden. Ja, min vän, kanske ligger du nu, i detta ögonblick, på en gräsbevuxen sluttning i evigheten, plockar bär med din Bára och har just sagt orden: Aldrig hade jag kunnat ana att nånting kunde vara så grönt.

Jonas satt ensam på bänken längst fram, helt ensam, ingen hand att krama, mörker på ena sidan, mörker på den andra, han höll sig hårt i kyrkbänken för att inte störta ner i tomheten. Men talet var fint, många hade fullt sjå med att hålla tillbaka tårarna, några klarade inte det, sen var akten över. Hannes Jónasson, snickare men först och främst polis, sänktes ner i den kalla jorden, sänktes ner under tjälen, med kroppen mättad av sprit och diktrader av Hallgrímur Pétursson, jorden rasslade mot kistlocket och de kvinnliga släktingarna grät, två medelålders karlar grät, och sex unga kvinnor. Tårarna har samma form som roddbåtar, sorgen och svårmodet sitter vid årorna. Den som gråter vid en begravning gråter inte minst över sin egen död, och samtidigt över hela världens undergång, för alla dör och till slut finns inget kvar.

FYRA

Det är knappt tio år sen Hannes sänktes ner i jordens mörker, tio år är ingen lång tid, det är en tanke, ett tics, och ändå kan världen ta ett jättesprång på kort tid, klimatet förändras, nya fågelarter bosätta sig, stormakter bli till noll och intet. Ja världen rister men vi håller fast oss i köksbordet.

Men kort efter Hannes bortgång miste vi också den gamle direktören på Konsumentföreningen, Björgvin, som funnits hos oss i 30 år. Björgvin hade för länge sen blivit en av bergstopparna runt omkring, han närmade sig de åttio, huden askgrå, ryggen krum, all kraft och koncentration gick åt till att blinka och andas. Under de sista två åren hade Thorgrímur, förmannen på Lagret, måst kånka upp Björgvin på Konsumentföreningens övervåning om morgonen och ner igen på eftermiddagen, de trettio trappstegen motsvarade Himalaya för klena ben. Han satt dagen lång vid skrivbordet med händerna orörliga på bordsskivan, blinkade ytterst försiktigt för att inte fresta på hjärtat, men håret i öronen växte otroligt snabbt, det fyllde till slut upp hela hörselgångarna, som om två hårfagra dvärgar stoppats in baklänges. I kanske två år måste Thorgrímur bära Björgvin först uppför sen nerför trappan och dra in lukten som påminde om en sur och murken bräda, och hela tiden snurade Konsumentföreningens jättehjul som av sig självt. Men allt försvinner till slut, snipp snapp snut, står det skrivet nånstans, och de orden stämmer väl in på Björgvin, den åldrige: det hände efter en arbetsdag.